

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare Sandra Bombas
Titel: chefsjurist
E-post: sandra.bombas@norrталje.se

Till Kommunstyrelsens arbetsutskott

Revidering av kommunala ordningsföreskrifter

Passiv pengainsamling

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar:

- anta ny bestämmelse i 12 § kommunala ordningsföreskrifter om tillståndsplikt för passiv pengainsamling,
- stryka hänvisning till kommunens föreskrifter om torghandel i 2 § kommunala ordningsföreskrifter,
- ändringarna ska träda i kraft den 1 juni 2024 eller den senare tidpunkt då länsstyrelsen godkänt ändringarna.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

I de lokala ordningsföreskrifterna för Norrtälje kommun finns bestämmelser om hur den allmänna ordningen på offentlig plats ska upprätthållas. Ordningsföreskrifterna kompletteras med en bestämmelse om tillståndsplikt för passiv pengainsamling (tiggeri) inom vissa avgränsade områden. Syftet med regleringen är att upprätthålla ordningen på offentlig plats samt införa ett trygghetsskapande verktyg. Polismyndigheten handlägger ansökningar om tillstånd och äger rätt att ta ut en avgift för de tillstånd som myndigheten utfärdar.

En hänvisning till kommunens föreskrifter för torghandel utgår ur de lokala ordningsföreskrifterna.

Ärendet

Beskrivning

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2023-2025 har stab- och planeringsavdelningen under målområde 7: Norrtälje kommun ska vara en inkluderande kommun som främjar människors egenmakt, livskvalitet och egenförsörjning fått uppdraget att *Införa krav på tillstånd för passiv pengainsamling*.

Kommunstyrelsens arbetsutskott fattade beslut i ärendet den 24 januari 2024. Med anledning av att kommunstyrelsekontoret därefter har berett ärendet ytterligare läggs ärendet på nytt fram till kommunstyrelsens arbetsutskott för ställningstagande i behörig ordning.

Under det senaste decenniet har personer som tigger blivit en vanlig syn runt om i Sverige. Rapporter från rikspolisstyrelsen och Europol visar att stora delar av tiggeriverksamheten är organiserad och att utsatta människor utnyttjas av kriminella ligor för att tigga.

Tiggeri påverkar stadsbilden och kan av vissa upplevas som en otrygghetsfaktor, särskilt när det förekommer på platser där många människor rör sig, exempelvis utanför butiker, bankomater, restauranger och återvinningsstationer.

En kommun får meddela de föreskrifter som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Enligt 1 kap. 2 § ordningslagen är en offentlig plats bland annat allmänna vägar samt gator, torg och andra platser som i detaljplanen redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål. Kommunen får vidare bestämma att anläggningar för lek, idrott, camping och friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser eller andra sådana områden ska jämföras med offentlig plats, under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten.

En bedömning ska göras av om det behövs en föreskrift för att upprätthålla den allmänna ordningen. Det bör vägas in i bedömningen om bestämmelsen är proportionerlig i förhållande till situationen och de eventuella problem med ordningsstörningar som kan uppstå. Ju mer avgränsat ordningsföreskriftens område är, desto mer ingripande tillåts föreskriften vara. Föreskriften måste ha ett sakligt innehåll och vara möjlig att förstå och tillämpa.

Under de senaste åren har passiv pengainsamling förekommit på kommunens gator och torg, med varierande frekvens. I vissa perioder har det dagligen förekommit att personer suttit vid bland annat matvaruaffärer för att samla in pengar, eller ägnat sig åt att samla in återvinningsavfall på olika platser i kommunen.

Det kan konstateras att det finns ett behov av en reglering för att ordningen och säkerheten ska kunna upprätthållas på offentlig plats i kommunen. En tillståndsplikt innebär att polisen kan ingripa när en person saknar tillstånd. Kommunstyrelsekontorets förslag är därför att införa tillståndsplikt för insamling av pengar på följande offentliga platser i Norrtälje kommun, kartor bilagerade.

Norrtälje stad, stadskärnan, enligt bilaga 2
Norrtäljeporten, enligt bilaga 3
Flygfältets handelsområde, enligt bilaga 4
Knutby torg, enligt bilaga 5
Rimbo, Ica, enligt bilaga 6
Rimbo, centrum, enligt bilaga 7
Hallstavik, centrum enligt bilaga 8
Hallstavik, Tempo, enligt bilaga 9
Bergshamra, enligt bilaga 10
Älmsta, enligt bilaga 11

Inom de utmärkta platserna vistas många personer varje dag på grund av den affärsverksamhet som bedrivs där. Det är viktigt att upprätthålla tryggheten för invånare och besökare i stadsrummet och tiggeriet kan uppfattas som en störning samt skapa en känsla av otrygghet hos delar av befolkningen.

Tillståndet innebär att kommunen/polisen får överblick över vilka personer som försörjer sig på det här sättet. Kommunstyrelsekontoret bedömer att det inte är oproportionerligt att införa tillståndsplikt på vissa offentliga platser, där det bedrivs affärsverksamhet och där många människor vistas. För att förhindra att tiggeriverksamheten sprids till fler platser i kommunen har offentliga platser där det bedöms finnas risk att tiggeri/passiv pengainsamling kan bli vanligare framöver inkluderats i förslaget. Den som ägnar sig åt passiv pengainsamling utan tillstånd riskerar penningböter.

Utöver en ny bestämmelse i ordningsföreskrifterna stryks en hänvisning till kommunala föreskrifter om torghandel i en av de inledande bestämmelserna i ordningsföreskrifterna. Skrivningen är inaktuell då kommunen inte har några föreskrifter om torghandel.

Lagkrav

Enligt ordningslagens (1993:1617) 3 kap. 8 § får en kommun meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

I 8 kap 13 § regleras att kommuners beslut att anta, ändra eller upphäva föreskrifter omedelbart anmälas till länsstyrelsen, som har att pröva om ändringarna strider mot ordningslagens bestämmelser.

Samberedning

Ärendet har remitterats till polismyndigheten. Polismyndigheten har inkommit med synpunkter på de gränsdragningar för de avgränsade områden som förslagits. Synpunkterna har i sin helhet efterkommit i det förslag till avgränsade områden som nu läggs fram för beslut.

Kommunstyrelsekontoret har efter att ärendet behandlades på kommunstyrelsens arbetsutskott den 24 januari 2024 genomfört ett skriftligt utskick till 30-talet näringsidkare inom de avgränsade områdena, bilaga 13. Inga synpunkter eller invändningar har inkommit till kommunstyrelsekontoret.

Koppling till gällande styrdokument

Enligt trygghets- och säkerhetsstrategin ska Norrtälje vara en trygg och säker kommun – i både vardag och kris. Kommunen har en övergripande strategi om att stärka tryggheten på gator och torg. Det satsas på trygghetsrelaterade och brottsförebyggande insatser. Aktuellt förslag ligger i linje med detta eftersom det har som syfte att öka tryggheten och säkerheten inom kommunen.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Ändring av lokala ordningsföreskrifter medför inga direkta kostnader eller intäkter för kommunen. Polismyndigheten äger rätt att ta ut en avgift för tillstånd som myndigheten utfärdar. Beslut om tillståndets längd och avgiftens storlek fastställs av polismyndigheten.

Förvaltningens analys och slutsatser

En kommuns beslut om att anta, ändra eller upphäva föreskrifter i de lokala ordningsföreskrifterna ska anmälas till länsstyrelsen, som inom tre veckor ska ta ställning till om kommunens beslut är förenligt med ordningslagens bestämmelser. Länsstyrelsens tid för prövning av ordningsföreskrifterna får även förlängas till högst två månader. Beaktat detta kan de justerade ordningsföreskrifterna träda i kraft den 1 juni 2024 eller den senare tidpunkt då länsstyrelsen godkänt ordningsföreskrifterna.

Tidplaner

Kommunfullmäktige föreslås behandla ärendet vid sammanträde den 22 april 2024. Ändringarna ska därefter omedelbart anmälas till länsstyrelsen. Beaktat länsstyrelsens hantering beräknas ändringarna kunna träda i kraft från och med 1 juni 2024.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsen

Johan Hernman
Stabs- och planeringschef
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

1. Reviderade lokala ordningsföreskrifter
Bilaga 2-11 kartor över avgränsade områden enligt nedan
2. Norrtälje stad, stadskärnan
3. Norrtäljeporten
4. Flygfältets handelsområde
5. Knutby torg
6. Rimbo, Ica,
7. Rimbo, centrum
8. Hallstavik, centrum
9. Hallstavik, Tempo
10. Bergshamra
11. Älmsta
12. Polismyndighetens remissvar
13. Utskick till näringsidkare

Beslut skickas till

Länsstyrelsen i Stockholms län
Polismyndigheten
Juridikenheten
Författningssamlingen